

УДК 336.5 : 336.14

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.52079

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

© А. П. Дорошенко, О. О. Дорошенко

У статті проаналізовано динаміку та структуру видаткової частини зведеного бюджету України. Здійснено оцінку відносних показників зведеного та Державного бюджету України. Досліджено структуру видатків Державного бюджету України та її зміну протягом останніх років. Запропоновано конкретні напрями удосконалення бюджетної політики на основі оптимізації окремих складових бюджету

Ключові слова: бюджет, бюджетна політика, державні видатки, видатки бюджету, економічне зростання

The article analyses dynamics and structure of the expenditure side of the consolidated budget of Ukraine. Relative performance of consolidated and State budget of Ukraine is evaluated. The structure of expenditures of the State budget and its change in recent years is investigated. Directions of improvement of budget policy based on the optimization of the individual components of the budget are proposed

Keywords: budget, fiscal policy, public expenditures, budget expenditures, economic growth

1. Вступ

На початку XXI століття Україна зіткнулася з цілою низкою глобальних проблем, що поєдналися з політичними, соціальними, демографічними, природно-екологічними і фінансово-економічними труднощами, головними з яких є забезпечення стійкого економічного розвитку та зростання економіки країни та створення умов для належного позиціонування нашої держави на фінансово-економічній та політичній міжнародній арені.

На сучасному етапі розвитку головним завданням, яке постало перед нашою державою, є реалізація економічних реформ, які дозволять Україні зберегти економічний потенціал та забезпечити належний рівень зростання реальних показників макроекономічного і соціального розвитку. Одним із інструментом втілення даних економічних реформ є ведення ефективної бюджетної, фінансової та монетарної політики, які б з одного боку враховували інтереси всіх учасників бюджетних відносин, а з іншого – в забезпечили належний рівень економічної безпеки нашої держави.

Тенденції останніх років дають змогу стверджувати, що рівень ефективності бюджетної політики залежить не лише від обсягу надходжень бюджетної системи, а й у значній мірі визначається принципами та напрямами бюджетного фінансування. Від рівня збалансованості та доцільності видатків бюджету України залежить рівень соціального захисту значної частини населення. Крім того, ефективна та раціональна структура бюджетних видатків дає змогу забезпечити фінансову підтримку відповідних сфер національної економіки, що у майбутньому дозволить обумовити відповідні темпи економічного зростання.

2. Постановка проблеми

Оцінка видаткової частини бюджету України дає змогу охарактеризувати основні напрями бюджетної політики, виявити «вузькі» місця у її здійсненні та сформулювати комплекс заходів з метою її удосконалення.

Особливої актуальності такі дослідження набувають в часи економічних спадів та в умовах, коли, з одного боку, здійснюється тиск на дохідну частину бюджетної системи у вигляді зменшення надходжень, а з іншого боку – існує необхідність дотримання відповідних соціальних стандартів при одночасному забезпеченні належних обсягів фінансування ключових сфер національної економіки. Все вищезазначене, а також необхідність подальшого наукового пошуку з вирішення проблем становлення та функціонування ефективної бюджетної політики обумовлюють актуальність проведеного дослідження.

Метою проведеного дослідження є здійснення оцінки виконання бюджету України за видатками та дослідження місця і ролі державних видатків у системі формування та реалізації бюджетної політики держави. Дана мета може бути втілена шляхом вирішення наступних завдань: проведення аналізу динаміки та структури видаткової частини зведеного бюджету України, розрахунку та оцінки відносних показників зведеного та Державного бюджету України, визначення залежності між темпами приросту ВВП та зміною обсягів державних видатків дослідження структури видатків Державного бюджету України та їх зміну протягом останніх років. Дані аналітичні дослідження мають стати підґрунтям для впровадження напрямів удосконалення бюджетної політики на основі оптимізації окремих складових бюджету.

3. Літературний огляд

Значну увагу питанням формування системи видатків як основного інструменту бюджетної політики, приділено в західній економічній літературі, зокрема у працях таких учених, як Дж. М. Кейнс, А. Штеффле, К. Рау Р. Рем, Р. Барро, А. Вагнер, М. Спенсом, А. Маршал, Р. Мас-Грейв та інші.

Серед вітчизняних дослідників, що вивчали питання бюджетної політики стосовно ефективної системи бюджетного фінансування, класифікації бюджетних видатків, сучасних тенденцій формування видаткової частини бюджету, є М. М. Артус [1],

Н. І. Богомолова [2], К. С. Саямон-Міхєєва [3]. При цьому важливе підґрунтя для проведення досліджень в сфері впливу державних видатків на рівень економічного та соціального розвитку зробили І. М. Боярко [4], В. В. Небрат [5], Л. Л. Тарангул, А. А. Галюта, Т. І. Єфименко [6] Д. М. Серебрянський, А. М. Вдовиченко, А. І. Зубрицький [7]. Вагомий внесок у дослідження питань впливу структури державних видатків на національну безпеку держави в зробив професор, академік НАН України, Заслужений діяч науки і техніки України В. М. Геєць [8].

4. Сучасний стан видатків бюджетної системи України

Бюджетна політика являє собою сукупність заходів, дій та інструментів стратегічного і тактичного характеру стосовно формування та використання централізованих фондів фінансових ресурсів держави для забезпечення її економічного та соціального розвитку [1].

Бюджетна політика знаходить своє відображення у методах і формах забезпечення виконання дохідної частини бюджету та напрямках бюджетного фінансування. Бюджетна політика проявляється як в абсолютному вираженні окремих статей доходів і видатків бюджету, так і в структурі надходжень та напрямів витрачання коштів централізованих фондів держави.

Саме видатки бюджету є ефективним інструментом впливу на величину сукупного попиту, обсяг грошової маси, що знаходиться в обігу та її структури, рівня безробіття та інфляції, структуру економіки тощо.

Державні видатки – це система фінансових відносин з приводу розподілу, перерозподілу та використання фондів грошових ресурсів держави з метою здійснення покладених на неї соціально-економічних функцій [4].

В ході виконання бюджет розрізняють поняття «видатки бюджету» та «витрати бюджету».

Діючий Бюджетний кодекс України під видатками бюджету визначає кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом. До видатків бюджету не належать: погашення боргу; надання кредитів з бюджету; розміщення бюджетних коштів на депозитах; придбання цінних паперів; повернення надміру сплачених до бюджету сум податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів бюджету, проведення їх бюджетного відшкодування [9].

Система бюджетних видатків представляє собою взаємопов'язану сукупність окремих елементів, що характеризують економічні відносини, які виникають в результаті розподілу грошових коштів держави та забезпечують реалізацію її завдань і функцій [2].

Однією з головних проблем бюджетної політики є відсутність чіткої та обґрунтованої системи стратегії формування бюджету та напрямів бюджетного фінансування. В основі методологічного підґрунтя бюджетної стратегії має бути надійна система бюджетного прогнозування та планування.

В контексті цього професор, академік НАН України, Заслужений діяч науки і техніки України

В. М. Геєць зазначає, що за роки незалежності України обсяги та структура бюджетних видатків не сприяли зростанню рівня конкурентоздатності галузей національної економіки, що знайшло своє відображення у гальмуванні процесів розвитку її технологічного та виробничого потенціалу [8].

На сучасному етапі розвитку України перед розпорядниками бюджетних коштів усіх рівнів постає задача, суть якої полягає в створенні раціональних та дієвих систем поточного та стратегічного планування. Одним із головних етапів бюджетного планування є аналіз та оцінка складових елементів бюджету, виявлення відхилень фактичних даних від нормативних чи запланованих та визначення допустимості даних відхилень.

Сучасний стан бюджетного фінансування характеризується двома ключовими напрямками: з одного боку – це питання наповнюваності дохідної частини бюджету, а з іншого – формування ефективної політики розподілу наявних коштів як в абсолютному вимірі, так і в контексті оцінки оптимальності його структури.

Тож, характеризуючи бюджет держави, необхідно здійснити оцінку не лише динаміки та структури його дохідної частини, а й проаналізувати витрати, як стосовно їх динаміки, так і щодо питомої ваги окремих їх складових. Такий аналіз дозволяє формулювати висновки стосовно темпів їх зміни по окремих статтях, а й випадку врахування інфляційного чинника – характеризує рівень зміни підтримки державою окремих напрямів чи видів діяльності. Проведемо характеристику видатків бюджету в розрізі його поділу на Державний та місцеві бюджети, а також загальний та спеціальний фонд в табл. 1.

Відповідно до виконаних розрахунків видатки зведеного бюджету України за 2010–2014 рр. збільшилися на 145,2 млрд грн, або на 38,4 %.

Переважаюче зростання видатків загального фонду на 143,7 млрд грн, або 48,0 %, порівняно із видатками спеціального фонду на 1,5 млрд, або 1,9 %, обумовило зменшення питомої ваги останнього в загальній структурі видатків.

Що стосується Державного бюджету України, то загальна сума видатків зросла на 73,7 млрд грн, або 32,6 %. При цьому слід зазначити, що видатки загального фонду зросли на 88,5 млрд грн, або 53,3 %, а видатки спеціального фонду скоротилися на 14,8 млрд грн, або 24,7 % у фактичних цінах. Таким чином, зменшення видатків спеціального фонду з урахуванням інфляційного чинника має більш значні обсяги і свідчить про зменшення фінансування такої складової Державного бюджету.

Видатки місцевих бюджетів зросли на 71,5 млрд грн, або на 47,0 %. При цьому видатки загального фонду збільшилися на 55,3 млрд грн, або 41,4 %, а спеціального фонду – на 16,2 млрд грн, або 86,6 %. Враховуючи загальну структуру видатків зведеного бюджету, частка видатків Державного бюджету за 2010–2014 рр. зменшилася на 2,5 відсоткових пункти і протягом всього періоду коливалася від 54,7 % до 59,7 %.

Таблиця 1

Динаміка та структура зведеного бюджету України за видатками протягом 2010–2014 рр.

Доходи	Роки					Відхилення 2014 р. від 2010 р.	
	2010	2011	2012	2013	2014	абсолютне	відносне, %
Зведений бюджет, млрд грн, у т. ч.	377,8	416,6	495,5	505,8	523	+145,2	+38,4
загальний фонд	299,4	347,4	417,6	442,6	443,1	+143,7	+48,0
спеціальний фонд	78,4	69,2	74,9	63,2	79,9	+1,5	+1,9
Державний бюджет (без урахування між-бюджетних трансфертів), млрд грн, у т. ч.	225,8	238,5	271,2	287,6	299,5	+73,7	+32,6
загальний фонд	165,9	197,5	228,9	247,7	254,4	+88,5	+53,3
спеціальний фонд	59,9	41	42,3	39,8	45,1	-14,8	-24,7
Місцеві бюджети (без урахування між-бюджетних трансфертів), млрд грн, в т. ч.	152	178,1	221,2	218,2	223,5	+71,5	+47,0
загальний фонд	133,5	149,8	188,6	194,9	188,8	+55,3	+41,4
спеціальний фонд	18,5	28,2	32,6	23,3	34,7	+16,2	+87,6
Питома вага видатків Державного бюджету у зведеному бюджеті, %	59,77	57,25	54,73	56,86	57,27	-2,5	x
Питома вага видатків місцевих бюджетів у зведеному бюджеті, %	40,23	42,75	44,64	43,14	42,73	+2,5	x

Джерело: розраховано автором на основі даних Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень [6–10]

Таким чином, наведена інформація є свідченням значного рівня централізації бюджетної системи та вимагає здійснення заходів переміщення функцій фінансування окремих напрямів видатків з Державного бюджету до місцевих бюджетів, що має бути одночасно

підкріпленням наданням ширших повноважень місцевим бюджетам в питаннях формування їх дохідної частини.

Проаналізуємо відносні показники зміни видатків зведеного бюджету за 2010–2014 рр. як загалом, так і в розрізі окремих складових в табл. 2.

Таблиця 2

Динаміка відносних показників видатків зведеного бюджету України протягом 2010–2014 рр.

Показники	Роки					Відхилення 2014 р. від 2010 р.	
	2010	2011	2012	2013	2014	абсолютне	відносне, %
ВВП, млрд грн	1082,6	1316,6	1408,9	1454,9	1566,7	+484,2	+44,7
Доходи зведеного бюджету України, млрд грн	314,4	398,3	445,5	442,8	455,9	+141,5	+45,0
Видатки зведеного бюджету України, млрд грн	377,8	416,6	495,5	505,8	523,0	+145,2	+38,4
Видатки Державного бюджету, млрд грн	225,8	238,5	271,2	287,6	299,5	+73,7	+32,6
Видатки місцевих бюджетів, млрд грн	152,0	178,1	221,2	218,2	223,5	+71,5	+47,0
Індекс видатків зведеного бюджету України, %	34,9	31,6	35,2	34,8	33,4	-1,5	x
Індекс видатків Державного бюджету, %	20,9	18,1	19,2	19,8	19,1	-1,7	x
Темп зростання ВВП, %	118,5	121,6	107,0	103,3	107,7	-10,8	x
Темп зростання видатків зведеного бюджету, %	122,9	110,3	118,9	102,1	103,4	-19,5	x
Темп зростання видатків Державного бюджету України, %	125,3	105,6	113,7	106,0	104,1	-21,2	x
Темп зростання видатків місцевих бюджетів, %	119,6	117,2	124,2	98,6	102,4	-17,2	x
Темп зростання доходів зведеного бюджету, %	105,6	126,7	111,9	99,4	103,0	-2,7	x
Індекс видатків зведеного бюджету України	34,9	31,6	35,2	34,8	33,4	-1,5	x
Ступінь зміни видатків зведеного бюджету України від зміни доходів	1,164	0,870	1,063	1,027	1,004	-0,2	x
Ступінь зміни видатків зведеного бюджету України від зміни ВВП	1,037	0,907	1,111	0,988	0,960	-0,1	

Джерело: розраховано автором на основі даних Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень [6–10]

Досить важливою складовою Індексу економічної свободи є такий відносний показник видатків як Індекс витрат уряду, що розраховується на основі відношення державних видатків (включаючи обсяги споживання та трансферти) до ВВП. При цьому за зразок береться рівень видатків, який дорівнює нулю [7].

Згідно розрахованих нами даних, видатки зведеного бюджету України протягом 2010–2014 рр. у відношенні до ВВП коливалися в межах від 31,6 % до 35,2 %, а за 2014 р. склали 33,4 %, що на 1,5 в. п. менше, ніж в 2010 р. Таку динаміку обумовило більш значне зменшення темпів зростання видатків зведе-

ного бюджету (на 19,5 в. п.) порівняно зі зниженням темпу зростання ВВП (на 10,8 в. п.).

Як зазначає Д. М. Серебрянський, що видатки на рівні, який не перевищує 30 % ВВП, не призводять до деформації оцінки у бік зниження. Таким чином, нижчі оцінки отримують уряди тих країн, частка державних видатків у ВВП яких є значною [7].

Темпи зростання видатків місцевих бюджетів мають аналогічну тенденцію і за період дослідження зменшилися із 119,6 % у 2010 р. до 102,4 % у 2014 р. (на 17,2 в. п.). Одночасно слід зауважити, що у 2013 р. мало місце скорочення видатків місцевих бюджетів на 1,4 %.

Зобразимо наочно фактичне значення Індексу видатків зведеного бюджету України за 2010–2014 рр. на рис. 1.

Узагальнюючи вищенаведені дані, варто відмітити, що протягом всього періоду дослідження (окрім 2011 р.) видатки зведеного бюджету України зростали швидкими темпами, ніж доходи. А якщо порівнювати з темпами зростання ВВП, то видатки збільшувалися більш швидкими темпами лише в 2010 р. та в 2012 р.

Проведемо аналіз динаміки та структури видатків Державного бюджету України за 2010–2014 рр. в розрізі функціональної класифікації у табл. 3.

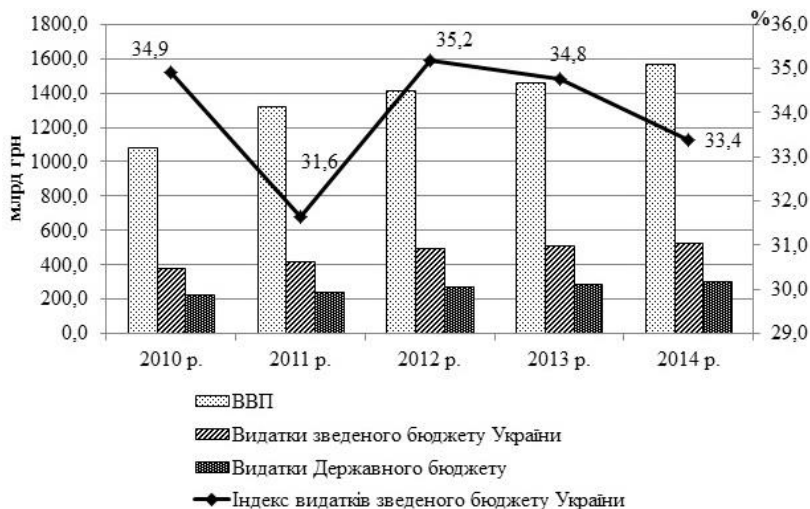

Рис. 1. Динаміка абсолютних та відносних показників видатків Зведеного та Державного бюджету України за 2010–2014 рр.

Джерело: побудовано автором на основі даних Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень та власних досліджень [10–14]

Таблиця 3

Динаміка та структура видатків Державного бюджету України в розрізі функціональної класифікації за період 2010–2014 рр.

Статті видатків	2010 р.		2012 р.		2014 р.		Відхилення (+,-) 2014 р. від 2010 р.		
	сума, млрд грн	у % до підсумку	сума, млрд грн	у % до підсумку	сума, млрд грн	у % до підсумку	абсолютне млрд грн	пмтомої ваги, в.п.	відносне, %
Загальнодержавні функції, в т. ч.	34,7	11,4	44,0	11,1	65,8	15,3	+31,1	+3,9	+89,8
обслуговування боргу	15,5	5,1	24,2	6,1	48,0	11,2	+32,4	+6,0	в 3,1 р. б.
Оборона	11,3	3,7	14,5	3,7	27,4	6,4	+16,0	+2,6	в 2,4 р. б.
Громадський порядок, безпека та судова влада	28,6	9,4	36,5	9,2	44,6	10,4	+16,0	+1,0	+56,2
Охорона навколишнього природного середовища	2,3	0,8	4,1	1,0	2,6	0,6	+0,3	-0,2	+13,3
Житлово-комунальне господарство	0,8	0,3	0,4	0,1	0,1	0,0	-0,7	-0,3	-86,8
Охорона здоров'я	8,8	2,9	11,4	2,9	10,5	2,4	+1,7	-0,4	+19,6
Духовний та фізичний розвиток	5,2	1,7	5,5	1,4	4,9	1,1	-0,3	-0,6	-5,7
Освіта	28,8	9,5	30,2	7,6	28,7	6,7	-0,1	-2,8	-0,5
Соціальний захист та соціальне забезпечення	69,3	22,8	75,3	19,0	80,5	18,7	+11,2	-4,1	+16,2
Економічна діяльність, в т. ч.	36,0	11,9	49,4	12,5	34,4	8,0	-1,6	-3,9	-4,5
с.-г., лісове господарство, мисливство, рибне господарство	7,2	2,4	7,4	1,9	5,8	1,3	-1,4	-1,0	-20,1
ПЕК	12,0	4,0	17,3	4,4	9,3	2,2	-2,7	-1,8	-22,4
транспорт	12,6	4,2	12,8	3,2	14,4	3,4	+1,8	-0,8	+14,4
інші видатки на економічну діяльність	4,2	1,4	11,9	3,0	4,9	1,1	+0,7	-0,2	+16,7
Міжбюджетні трансферти	77,8	25,6	124,5	31,5	130,6	30,4	+52,8	+4,7	+67,9
Всього	303,6	100,0	395,7	100,0	430,1	100,0	+126,5	x	+41,7

Джерело: розраховано автором на основі даних Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень [6–10]

Згідно наведених даних видатки Державного бюджету з урахуванням міжбюджетних трансфертів

збільшилися на 126,5 млрд грн, або 41,7 %. При цьому видатки на виконання загальнодержавних функцій зро-

сли на 31,1 млрд грн, або 89,8 %, в тому числі має місце досить істотне зростання витрат на обслуговування боргу з 15,5 млрд грн у 2010 р. до 48 млрд грн у 2014 р. А їх частка в загальній сумі витрат збільшилася до 11,2 %. Видатки на оборону зросли на 16,0 млрд грн, або в 2,4 рази. А видатки на громадський порядок, безпеку та судову владу зросли на 16,0 млрд грн, або 56,2 %.

Незважаючи на порівняно значне абсолютне зростання видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення (11,2 млрд грн), менші відносні темпи їх зростання (16,2 %) порівняно з темпами зростання загальної суми видатків обумовили зменшення питомої ваги даної статті видатків на 4,1 в. п.

Видатки на економічну діяльність скоротилися на 1,6 млрд грн або 4,5 %, а обсяг міжбюджетних трансфертів збільшився на 52,8 млрд грн, або 67,9 %, що вплинуло на зростання їх питомої ваги в загальній сумі видатків Державного бюджету на 4,7 в. п.

Проілюструємо структуру видатків Державного бюджету України за 2014 р. в розрізі функціональної класифікації на рис. 2.

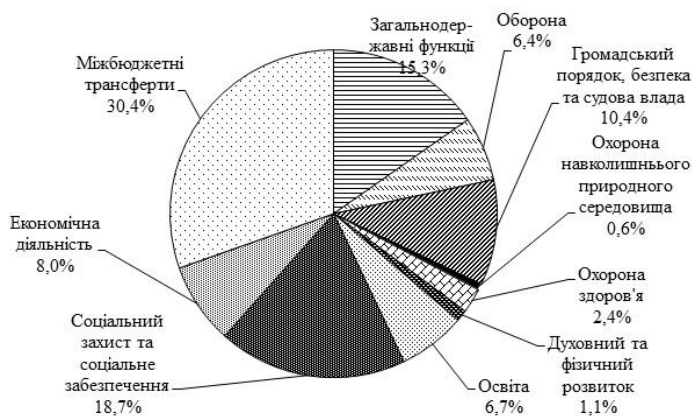

Рис. 2. Склад і структура видатків Державного бюджету України в розрізі функціональної класифікації за 2014 р.

Слід погодитися з думкою проф. В. М. Гейця, що у структурі фінансування видатків бюджету на економічну діяльність немає чіткого та обмеженого кола визначених пріоритетних напрямів чи галузей для формування цільових державних програм. А в основі проблеми відсутності належного рівня фінансування важливих сфер економіки, лежить розпорошення бюджетних коштів внаслідок множинності програмної державної підтримки [8].

Узагальнюючи вищенаведене, слід зазначити, що найбільша частку в загальній сумі видатків Державного бюджету складають міжбюджетні трансферти (в межах 30 %) та видатки на соціальний захист населення (близько 20 %). Одночасно прослідковується тенденція до зростання частки витрат на оборону, громадський порядок та виконання загальнодержавних функцій, які в структурі зросли від 1 в. п. до 3,9 в. п., що пояснюється необхідністю збільшеного обсягу фінансування Збройних Сил України та правоохоронних органів, а також зростання боргового навантаження на Державний бюджет в результаті девальвації вітчизняної грошової одиниці.

5. Апробація результатів дослідження

Положення наукових досліджень були висвітлені у доповідях Міжнародної науково-практичної конференції «Національні моделі економічних систем: формування, управління, трансформації» (м. Херсон, 10–11 жовтня 2014 р.) та науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 13–14 травня 2015 року).

6. Висновки

Таким чином, на основі проведеного аналізу динаміки обсягів та структури видаткової частини бюджету, варто наголосити на ключових позиціях, яких варто дотримуватися при веденні бюджетної політики з позиції фінансування.

По-перше, забезпечити зростання питомої частки місцевих бюджетів у загальному обсязі видаткової частини зведеного бюджету. Це дозволить дотримуватися позицій визначеного курсу на децентралізацію, проведення адміністративно-територіальної реформи, і розширення повноважень та інтересів органів місцевого самоврядування та, водночас, підвищити роль принципу субсидіарності, визначеного діючим Бюджетним кодексом України.

По-друге, забезпечити пропорційність темпів зростання дохідної та видаткової частин зведеного бюджету України з метою недопущення диспропорцій та невідповідного зростання в сторону видаткової частини. Такий підхід матиме позитивний вплив на рівень збалансованості бюджету. А об'єктивними причинами виникнення бюджетного дефіциту може бути лише зростання обсягів фінансування бюджету розвитку. Адже пасивний бюджетний дефіцит являє собою не що інше, як «проїдання» бюджетних коштів, і по своїй суті являється антиципованим податком. Виправданим підходом в контексті управління бюджетним дефіцитом може бути лише капітальне фінансування, яке дозволить досягти позитивного економічного чи соціального ефекту в майбутніх періодах. Крім того, доцільно дотримуватися курсу на ринкову переорієнтацію, в основі якої є оптимізація обсягів та структури державної сфери економіки, що дозволить досягти підвищення ефективності використання бюджетних ресурсів та нівелювання проявів незбалансованості бюджету.

Література

1. Артус, М. М. Бюджетна система України [Текст]: навч. пос. / М. М. Артус, Н. М. Хижа. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 220 с.
2. Богомолова, Н. І. Проблеми формування системи видатків Державного бюджету [Текст] / Н. І. Богомолова // Ефективна економіка. – 2012. – № 2. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=922>
3. Салаямон-Міхеева, К. Д. Сучасний стан формування видатків бюджету України: особливості використання [Текст] / К. Д. Салаямон-Міхеева // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – 2009. – № 4 (47). – С. 72–81.
4. Боярко, І. М. Державні видатки в економіці країни [Текст]: монографія / І. М. Боярко, Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека. – Суми: Сумське видавництво ПВКП «Корпункт», 2013. – 109 с.

5. Небрат, В. Державні видатки в системі регулювання економіки: світові тенденції та вітчизняний досвід [Текст] / В. Небрат // Вісник КНТЕУ. – 2009. – № 2. – С. 12–19.

6. Тарангул, Л. Л. Бюджетна підтримка та податкове стимулювання національної економіки України [Текст]: монографія / Л. Л. Тарангул, А. А. Галюта, А. М. Вдовиченко, Т. І. Єфименко. – Ірпінь: Фенікс, 2012. – 531 с.

7. Серебрянський, Д. М. Оцінка рівня та ефективності перерозподілу ВВП через публічний сектор економіки України [Текст] / Д. М. Серебрянський, А. М. Вдовиченко, А. І. Зубрицький // Фінанси України. – 2013. – № 4. – С. 45–57.

8. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь [Текст] / за заг. ред. В. М. Гейця та ін. – К.: НВЦ НБУВ, 2009. – 687 с.

9. Бюджетний кодекс України від 08 лип. 2010 р. № 2456-VI (зі змін. і доп.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

10. Щербина, І. Ф. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2010 рік [Текст] / І. Ф. Щербина, А. Ю. Рудик, В. В. Зубенко та ін.; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. – К., 2011. – 142 с. – Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2010_Monitoring_ukr.pdf

11. Щербина, І. Ф. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2011 рік [Текст] / І. Ф. Щербина, А. Ю. Рудик, В. В. Зубенко, І. В. Самчинська та ін.; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи впровадження», USAID. – К., 2011. – 96 с. – Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2011_Monitoring_ukr.pdf

12. Зубенко, В. В. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2012 рік [Текст] / В. В. Зубенко, І. В. Самчинська, А. Ю. Рудик та ін. – ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи впровадження», USAID. – К., 2013. – 73 с. – Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitor%20Quarter%202012/KV_IV_2012_Monitoring_ukr.pdf

13. Зубенко, В. В. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2013 рік [Текст] / В. В. Зубенко, І. В. Самчинська, А. Ю. Рудик та ін.; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи впровадження», USAID. – К., 2014. – 80 с. – Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitor%20Quat%202013/KV_IV_2013_Monitoring_ukr.pdf

14. Зубенко, В. В. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2014 рік [Текст] / В. В. Зубенко, І. В. Самчинська, А. Ю. Рудик та ін.; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи впровадження», USAID. – К., 2015. – 77 с. – Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitoring%20Quarter%202014/ukr/KV_IV_2014_Monitoring_ukr.pdf

References

1. Artus, M. M., Hyzha, N. M. (2005). Bjudzhetna sistema Ukrainy. Kyiv: Vyd-vo Jevrop. un-tu, 220.

2. Bohomolova, N. I. (2012). Problemy formuvannia systemy vydatkiv Derzhavnogo biudzhetu [Problems of for-

mation of system of state budget expenditures]. Efektyvna ekonomika, 2. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=922>

3. Saliamon-Mikhieieva, K. D. (2009). Suchasnyj stan formuvannia vydatkiv biudzhetu Ukrainy: osoblyvosti vykorystannia [Modern state formation expenditures of the budget of Ukraine: peculiarities of use]. Naukovyj visnyk Natsional'nogo universytetu DPS Ukrainy, 4 (47), 72–81.

4. Boiarko, I. M., Dekhtiar, N. A., Dejneka, O. V. (2013). Derzhavni vydatky v ekonomitsi krainy [Government spending in the economy]. Sumy: Sums'ke vydavnytstvo PVKP «Korpunkt», 109.

5. Nebrat, V. (2009). Derzhavni vydatky v systemi rehuliuivannia ekonomiky: svitovi tendentsii ta vitchyzniani dosvid [Public expenditure in the system of economic regulation: global trends and domestic experience]. Visnyk KNTEU, 2, 12–19.

6. Taranhul, L. L., Haliuta, A. A., Vdovychenko, A. M., Yefymenko, T. I. (2012). Biudzhetna pidtrymka ta podatkovye stymuliuivannia natsional'noi ekonomiky Ukrainy: [Budgetary support and tax stimulation of the national economy of Ukraine]. Irpin': Feniks, 531.

7. Serebrians'kyj, D. M., Vdovychenko, A. M., Zubryts'kyj, A. I. (2013). Otsinka rivnia ta efektyvnosti pererозpodilu VVP cherez publichnyj sektor ekonomiky Ukrainy [An estimation of level and efficiency of edistribution of GDPs through the public sector of economy of Ukraine]. Finansy Ukrainy, 4, 45–57.

8. Hejts, V. M. (Ed.) et. al. (2009). Sotsial'no-ekonomichnyj stan Ukrainy: naslidky dlia narodu ta derzhavy [The socio-economic condition of Ukraine: consequences for people and state]. NVTs NBUV, Kuiv, Ukraine, 687.

9. Bjudzhetnyj kodeks Ukrainy vid 08 lyp. 2010 r. № 2456-VI (zi zmin. i dop.) (2010). Verhovna Rada Ukrainy. Available at: <http://www.rada.gov.ua>

10. Shherbyna, I. F., Rudyk, A. Ju., Zubenko, V. V. et. al (2011). Bjudzhetnyj monitoring: Analiz vykonannja bjudzhetu za 2010 rik. Kyiv, 142. Available at: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2010_Monitoring_ukr.pdf

11. Shherbyna, I. F., Rudyk, A. Ju., Zubenko, V. V., Samchyn'ska, I. V. et. al (2011). Bjudzhetnyj monitoring: Analiz vykonannja bjudzhetu za 2011 rik. Kyiv, 96. Available at: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2011_Monitoring_ukr.pdf

12. Zubenko, V. V., Samchyn'ska, I. V., Rudyk, A. Ju. et. al. (2013). Bjudzhetnyj monitoring: Analiz vykonannja bjudzhetu za 2012 rik. Kyiv, 73. Available at: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitor%20Quarter%202012/KV_IV_2012_Monitoring_ukr.pdf

13. Zubenko, V. V., Samchyn'ska, I. V., Rudyk, A. Ju. et. al (2014). Bjudzhetnyj monitoring: Analiz vykonannja bjudzhetu za 2013 rik. Kyiv, 80. Available at: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitor%20Quat%202013/KV_IV_2013_Monitoring_ukr.pdf

14. Zubenko, V. V., Samchyn'ska, I. V., Rudyk, A. Ju. et. al (2015). Bjudzhetnyj monitoring: Analiz vykonannja bjudzhetu za 2014 rik. Kyiv, 77. Available at: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitoring%20Quarter%202014/ukr/KV_IV_2014_Monitoring_ukr.pdf

*Рекомендовано до публікації д-р екон. наук, професор Махмудов Х. З.
Дата надходження рукопису 21.09.2015*

Дорошенко Андрій Петрович, кандидат економічних наук, доцент, кафедра економічної теорії та економічних досліджень, Полтавська державна аграрна академія, вул. Сковороди, 1/3, м. Полтава, Україна, 36003

E-mail: doroshenko82_a@mail.ru

Дорошенко Ольга Олександрівна, кандидат економічних наук, кафедра фінансів і кредиту, Полтавська державна аграрна академія, вул. Сковороди, 1/3, м. Полтава, Україна, 36003